Metodebeskrivelse for anbefalte vesentligheter i Miljøfyrtårns styringsverktøy

Innledning

Dette dokumentet gir en innføring i hvilken bakgrunn og metode som er anvendt i arbeidet med anbefalte vesentligheter i Miljøfyrtårns styringsverktøy. Det inneholder både en beskrivelse av arbeidet med å finne bærekraftsaspekter i en bransje, hvordan Miljøfyrtårn har kommet frem til utvalget av relevante vesentligheter og hvordan dette utvalget er brukt for å anbefale vesentligheter for virksomheter i en gitt bransje. Dokumentet forklarer også kort hvordan styringsverktøyet er lagt opp for at virksomhetene - med utgangspunkt i de anbefalte vesentlighetene - velger de som er mest vesentlig for *sin* virksomhet.

Merk: En *fullstendig* vesentlighetsanalyse omfatter både virksomhetens påvirkninger på klima, miljø, mennesker og samfunn (påvirkningsvesentlighet), *og* hvordan omverdenen og endringer i klima, økologi, reguleringer og tilgang på råvarer/ressurser m.m. påvirker virksomheten finansielt (finansiell vesentlighet). Miljøfyrtårns styringsverktøy omfatter foreløpig kun påvirkningsvesentligheter, men vil om kort tid også omfatte finansiell vesentlighet.

Definisjoner

En *bærekraftsaspekt* er i denne forbindelse definert som en side/faktor ved klima, miljø og arbeidsmiljø.

En *påvirkning* defineres som aktiviteter, produkter eller tjenester som påvirker mennesker, miljø og/eller økonomi. Bedriftens påvirkninger kan være positive eller negative (GRI, 2021).

En *vesentlighet* er påvirkninger på et bærekraftsaspekt som virksomheten bør prioritere å jobbe med for å bli mer bærekraftig. Det vil si sette mål og gjennomføre tiltak.

Fra bærekraftsaspekt til vesentlighet

Miljøfyrtårn legger til grunn 20 års erfaring med utvikling og drift av sertifiseringsordningen på miljøledelse. Produktet har vært kriterier med tilhørende verktøy og hjelpemidler på klima, miljø og arbeidsmiljø. I utviklingen av styringsverktøyet har vi bygd videre på dette arbeidet, men fokusert mer spesifikt på ulike bærekraftstema.

En virksomhet har en rekke påvirkninger på ulike bærekraftsaspekter. For å avgjøre hvilke av disse som er vesentlig for bransjen virksomheten befinner seg i så analyserer vi bransjen basert på blant annet disse kildene:

- Litteraturgjennomgang med fokus på bærekraftstemaene
- Innspill fra private og offentlige virksomheter i bransjen
- Innspill fra bransjeforeninger og lignende
- Innspill fra Miljøfyrtårn-konsulenter og sertifisører

Basert på denne informasjonen, får vi et grunnlag for å vurdere hva som er vesentlig for bransjen; vesentlighetene. Vurderingen som er lagt til grunn for en vesentlighet er basert på:

1) Alvorlighetsgrad[1]: handler om hvor alvorlig den negative påvirkningen er. Det kan eksempelvis være brudd på lover, reguleringer og menneskerettigheter som gjør konsekvensen av påvirkningen svært alvorlig, men det kan også være en forretningsdrift som ikke er bærekraftig.
2) Omfang[2]: handler om hvor utbredt påvirkningen er. Det kan være antall mennesker som påvirkes, utbredelsen av en bærekraftspåvirkning over større områder eller antall arter som utryddes.

Miljøfyrtårn går videre med vesentlighetene som det er bred enighet om. Disse legges inn i styringsverktøyet som anbefalte vesentligheter basert på virksomhetens bransjetilhørighet.

En fullstendig vurdering av hva som er beste vesentlighetene for en spesifikk virksomhet krever involvering av virksomheten selv. Spesifikt ved å vurdere punkt 3) interessentanalyse og 4) vurdering av påvirkningsgrad:

3) Innspill fra interessenter: For eksempel ansatte som ikke har deltatt i å gjennomføre vesentlighetsanalysen, større kunder eller forbrukere, eiere, leverandører, andre samarbeidspartnere, finansieringspartnere, långivere, frivillige-/interesseorganisasjoner og myndighetene.
4) Mulighet til å jobbe med påvirkningen
    a. på kort, mellomlang og lang sikt
    b. hvorvidt virksomheten har økonomi til å iverksette tiltak
    c. hvorvidt virksomheten kan håndtere påvirkningen alene eller om andre parter må håndtere den (kunder, leverandører, samarbeidspartnere, forbrukere eller myndigheter)

Per dags dato legges det ikke opp til at virksomheten gjør disse vurderingene 3) og 4) i styringsverktøyet, men er på et sektornivå gjort av Miljøfyrtårn for å komme fra til relevante vesentligheter å forslå i styringsverktøyet.

[1,2] *Begrepene er hentet fra OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, og definisjonene er inspirert av Global Reporting Initiatives GRI 3: Material Topics (2021).*

Bærekraftstema

Alle anbefalte vesentligheter som kommer frem i verktøyet er kategorisert innen følgende bærekraftstema:

- Klimagassutslipp
- Forurensning
- Vann og marine ressurser
- Naturmangfold og arealbruk
- Ressursbruk og sirkulærøkonomi
- Arbeidsforhold i virksomheten
- Arbeidsforhold i verdikjeden
- Berørte lokalsamfunn
- Kunder og sluttbrukere
- Virksomhetsstyring

Bærekraftstemaene er i henhold til den tematiske oppdelingen i European Financial Reporting Advisory Groups (EFRAG) sin frivillige rapporteringsstandard Voluntary Small Medium Enterprise (VSME). Den gjelder for små og mellomstore virksomheter som ikke er børsnotert.